

Sygn. akt IV CSK 421/16

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa A. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Obrony Narodowej
i Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji
o odszkodowanie i zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz radcy prawnego M. H. wynagrodzenie w kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, powiększone o stawkę podatku Vat, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda A. B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.).

Skarżący przedstawiając uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w kontekście zarzucanych naruszeń prawa procesowego i materialnego oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie wykazał, iż kwestionowane rozstrzygnięcie stanowi efekt ewidentnych błędów w zakresie wykładni prawa i w konsekwencji jest oczywiście nieprawidłowe, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej.

W ocenie powoda skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż wskutek wydania zaskarżonego wyroku doszło do zaburzenia poczucia sprawiedliwości oraz wykroczenia przeciwko zasadom współżycia społecznego. Zarzucił naruszenie art. 442 § 1 k.c. przez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że upłynął trzyletni termin przedawnienia roszczenia, liczony od momentu dowiedzenia się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a także upłynął termin dziesięcioletni, liczony od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę, podczas gdy do dnia dzisiejszego nie został ustalony podmiot odpowiedzialny za szkodę wynikającą ze śmierci matki, która nastąpiła w dniu 18 marca 2004 r.

Oddalenie powództwa w związku z podniesionym przez stronę pozwaną zarzutem przedawnienia nie może być w stanie faktycznym tej sprawy uznane za wynik rażącego naruszenia prawa materialnego. Powód po śmierci matki,

składał w 2005 r. w związku z tym zawiadomienie do organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa, a zatem co najmniej od tego momentu należało liczyć trzyletni termin przedawnienia, skoro wiedział, gdzie matka była leczona i z uwagi na jakie schorzenie zmarła. Tymczasem pozew został wniesiony 17 marca 2014 r. Stosownie do art. 442 § 1 k.c. (od 10 sierpnia 2007 r. art. 442¹ § 1 k.c. - art. 2 noweli do k.c. z dnia 16 lutego 2007 r., Dz. U. Nr 80, poz. 538), nie chodzi o zdobycie przez poszkodowanego całkowicie pewnej wiedzy o dwóch podstawowych elementach współkształtujących odpowiedzialność odszkodowawczą, gdyż prowadziłoby to do subiektywizacji tych przesłanek i oceniania ich wyłącznie z punktu widzenia stanu świadomości poszkodowanego, co jest w polskim systemie prawnym niedopuszczalne. Dlatego przyjmuje się, że bieg terminu przedawnienia liczonego *a tempore scientiae*, rozpoczyna się od otrzymania przez poszkodowanego takich informacji, które oceniając obiektywnie, pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo szkody konkretnemu podmiotowi (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2006 r., I CSK 176/05, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CSK 442/15).

Sąd Apelacyjny należycie umotywowował stanowisko w kwestii braku podstaw do uznania skorzystania przez stronę pozwaną z zarzutu przedawnienia za przejaw nadużycia prawa (art. 5 k.c.).

W związku z prawidłowym zastosowaniem przez Sąd drugiej instancji przepisów o przedawnieniu roszczeń z czynów niedozwolonych, w następstwie czego powództwo zostało oddalone, bezprzedmiotowym stał się zarzut naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., uznając, że ze względu na sytuację osobistą i majątkową powoda oraz jego subiektywne przekonanie o słuszności swoich praw (po ustanowieniu dla niego w postępowaniu kasacyjnym pełnomocnika z urzędu), zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi z urzędu orzeczono na podstawie art. 22³ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (j.t. Dz. U. 2016, poz. 233, ze zm.) w zw. z § 22, § 4 ust. 1,3, § 8 pkt 7, § 16 ust. 4 pkt 2, § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego (Dz. U. poz. 1805) oraz 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego (Dz. U. poz. 1715; por. też uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZP 87/16).

jw

l.n